

برنجی ییل

صافی ۲ -

۱۳۳۰

دائری اورہ پارہ

تورک سوزی

برنجی

۱۷ نیاہ

۱۳۳۰

دائری اورہ پارہ

خلفہ طوغرد کیتمک ، خلق ایچون چالیشیق . . .

باش محرری : عمر سیف الدین

مدبری : مهلول ساهر

بوصاییده کی یازیلر :

خلق	عمر سیف الدین
اوتوکن اولکسی (شعر)	کوک آلب
تجارتک استقبالی (۱) — فضله قازانچ	ن
اختیار آراباجی (کوچوک حکایه)	جوہت فخری
تورک دنیا سنده	تورک سوزی
هفته اتی حوادث	ت . س

ییللق آونہسی

تورکیہ ایچون ۱۲ غروش روسیہ و عجمستان ایچون

۲ روبلہ در .

ادارہ خانہسی : نور عثمانیہ دہ ۴۰ ، نومبریل تورک یوردی

مطبعہ خیریہ و شرکاسی — استانبول

۱۳۳۰

يىل : ۱ صايى ۲

يىللىقى

عثمانلى مملەكتى ايچىن ۱۲ غروش
روسىيە و عجمستان ايچىن ۲ روبلە
باشقا مملەكتلر ايچىن ۵ فرانك

صايبىسى ۱۰ پارا

تۈرك سۆزى

خەلقە دوغرو كېتىمكە ، خەلق ايچىن چالېشمق . . .

هەفتە بىر « تۈرك بوردى » طرفىنە چىقارېلىرى

مىدىرى جلال ساھىر

ادارە خانە

استانبول دە نور عثمانىيە
جادە سىندە ۴۰ نومرولى
« تۈرك بوردى »

نەچشە ۱۷ نېسان ۱۳۳۰

بو صايبە كى بازىلىرى :

خەلق ، عمر سيف الدين * شعر : اوتوكن اولكەسى . كوك آب * تجارتك استقبالى (۱) : فضله قازانچ ، ن * كوچوك حكايە :
اختيار آراباجى ، جودت فخرى * تۈرك دىياسىندە : مرحوم توقايڭ يىللىقى . مەكتىپلىرى نىصل قاپاتىورلر ، مىنىسكى مسلمانلرى .
شەرلرلر آدلرىنى دكېشدىرىيورلر ، تۈرك سۆزى * هەفتەلىق حوادث ، ت . س

خەلق نەدر ؟

ايشتە بزم طائىمادىغىز بر شى ... توركاردن كيم
اوقومىشسە ملتىدن ، خەلقدن آيرىلىشدر . بو حال بوگونك
مسئلهسى دە گيلدر . اُسكىدن دە بويلايدى . هله شاعرلرئىمىز
و اديبلرئىمىز تۈرك نامى آلتىندە بر ملت اولدىغى ، « تۈركچە » دە
قونوشولان جانلى بر لسان بولوندىغى عقللرىنە بيله
گتىرمە مشلردر . دوشونكۇر ، اوزركيسنك ، ويسينك
يازديغى شيلر نەدر ؟ اوسى جملرە هانكى قولاق تحمل
ايدەر . حالا ياشايان او « اندرون ادبياتى » نك عربجه
عجمجه تركيلرى ، نهايتى گلمز عطفلىرى دايانيلير شيلر ميدر ؟
هله او باشدن آشاغى قيليشە تركيلرك بر برينە ربطندن
عبارت اولان اندرون ادبياتىندن آزمان باب عالى لسانى ،
تنظيمات دىلى تاريخده بر ملتك بو قادار كنديسندن
كچمە سەنەك آرز تصادف اولونور . نه ايسە ، وقەرلر ،
فلاكتلر امداده يتشىدى . توركلرده « بز وارز ! »
ديمگە باشلاديلر . حالبوكه بر ملتك وارلىقى آنجاق لسان
و ادبياتيله ، عادتلرى و غنەلريله بللى اولوردى . اويانان
توركار برده گورديلر كه كندى لسانلرى هيچ يوقمش ..
أوت ، قونوشدقلىرى گوزەل ، نازك ، طاتلى لسان كاغده
يازىيوردى ... كاغده اوزون ، بوغيجى ، معناسىز و صنعى

جمللر ، مغنالىرىنى عرب و عجم اولمادىغىمىزدن طيبىعى ايجە
يىلمە دىگىمىز بر چوق تركيلر صيرالانىور ، بوگۇنا .

— ايشتە ادبيات ...

دينليوردى . بوگونه قادار بو « اندرون ادبياتى »
هيچ دەگىشمەدى . شناسى يالگىز « عطف تفسيرى »
دەنيلن صونوق و منطق دوشمانى لهيملىرى قالديردى .
أجنې تركيلرە . مىلى صر فزك استقلالنى بوزان عربجه ،
عجمجه تركيلرە دوقونمادى .

أولا قونوشدىغىمىز گوزەل استانبول توركچە سىنە
گيرە مەين بو أجنې و قلدشە تركيلرىنە قالدى . كنديلرىنە
« ادباى جديدە » دينيلن و بو « اندرون لسانى » نى
عجمستان ترجمانلغىدن ، فرانسە ترجمانلغىنە آلت ايدن
بويوك آدملرده ، توركلكى دويامام شلردى . دويسالر
و « بر ملتك آنجاق لسانىندە ياشايابيله جگنى » بيلسەلردى ،
او قادار گوزەل قونوشدقلىرى استانبول توركچە سىيله
يازمىزلىرىمىدى ؟ بوگۇنا نه مانع واردى ؟ مادامكه توركچە ،
عربجه و عجمجه تركيلر قوللانمادن قونوشايلىيورلردى ،
او حالده يازايلىملەلرى دە مەكسدى . . . خالد ضيا بك
طبيعيتيله ئولمگە محكوم اولان ملتىمىز تركى لساننى ديرىلمەكە
چاليشيور ، اون بشر ، ييرميشر سطرلق جمللر ياپيوردى .
آزىچق داها غيرت ايتسە بر جملە دە بيتمك اوزرە بر

کوچوڭ حکایه ، حتی بر رومان یازارق مہارتی
گوستەرہ جکدی . محمد رؤف بک ینہ قلیشہ و آجنى
ترکیلری بر اقامقلہ برابر قونوشولان طبیعی تورکچہ
یاقلاشدی . فقط توفیق فکرت ایله فائق عالی بک . . .
اونلرک نظرندہ هیچ بر شی دہ گیشمہ دی . اونلرک نظرندہ
حالا کندی لسانی ادبیاتدہ گورمک ایستہن بر « تورک
ملتی » یوقدر . ایشتہ فائق عالی بگک صوڭ شاعرلردن
بر پارچا کہ تام سکز مصراعدہ آنجاق بر جملہ بتیور :

سزلر . سز آی (نوازش الہامہ) آشنا
تابندہ جہلر ، بو معزز . بو (جانبہا)
طوبراقلرک (نصیب تحملکدارینی)
آل قانلر . آتشیخ یارہلر (جسم نازی)
تعذب ایدوب دوران وطنک ، (قلب مادرک)
الام واضطرابی (بی قید و غم) . سرین
بر یاشلہ ، طاش یورہ کالی . و بیکانہ ، کریمہ سز
بیلم ناصل تحمل ایدر . سیر ایدرسکز ؟ . . .

انسان اوقورکن نفس آلامیور . عادتاً بوغولاجق .
آرتیق بوگا کیم « استانبول تورکچہ سی » دیہیلیر ؟ آجنى
ترکیلردہ اوستہ جابا . . .

قافیہلرینک قولاغہ خوش گلہ سی شویہ دورسون ،
گوز آرایجی فیشہ گئی گئی صولدن صاغہ ، صاغدن صولہ
دوندکچہ یورولویور . توفیق فکرت ترکیسی طرزینی
یاشاتمق و طبیعی تورکچہ یی یازمامق خصوصندہ داها
متعصبدر . فائق عالی یی گچیور ، تام اون مصراعلق بر
جملہ یازیور ، ہم صوڭ اثرلرینک برندہ !

نفرتلہ ایگلرم : وسم (زردو محففر)
برچہرہنک (خطوط خوشندہ) تیرہ شین
أوجانی بستہلر : بویانق سرنوشتی بن
کونلرچہ ایگلر ، ایگلرم آرتیق . . . تغلبک
(مصرووع ومفترس) جاناوار دیشلرندہ ہپ
انسانلرک عصرلرہ مودوع و پرتعب
(شکوای اکثری) دیکر : یاقین . اوزاق
ہر (نوحۃ المده) بوغوق بر (انین حق)
سوزشلی بر کتابہ اوقور . ایگلرم . . . شباب
آغوشی آجار قارا کلفہ . ایگلرم خراب . . .

بوہانکی ملتک لسانی . . . بو استانبول تورکچہ سیمی ؟
بونگلہ برابر اُسکیلرک بو بوغیجی و طبیعتہ مخالف اندرون
لسان و ادبیاتی گنجلرک ایچندہ بر قاج تورک اولمایان
بین المللیتی دن باشقا بگہنہن قالمادی . لسانرک استقلالی ،
ملی صرقرک لسانر اوزرندہ تمامیتنی و حاکمیتنی بو گنج
تورک شاعرلری تأمین ایدہ جکلر . . .

اُسکیلرہ گلنچہ اونلری کیمسہ طایماز . تورکرک
اونلردن خبری یوقدر . تحصیل گورہنلریلہ اکر
و حامدک آنجاق اسملرینی ایشتمشیلردر . اللہ چوق عمر
ویرسین ، یارین حامد بک دہ ٹولہ جک اولورسہ رسمی
آداملردن ، حکومتچیلردن باشقا کیمسہ جنازہ سہ
گشمہ جک . نیچین ؟ چونکہ اونی ملی شاعر اولارق
طانیان یوق . اونک یازیلرندہ کی ککہلرک معناسی تورکرک
یوزدہ دوقسان دوقوزی بیلمز . چونکہ او ، تورکرک
ایچندہ یوزدہ بری گچمہ یہن ، عربچہ و عجمچہ بیئلر
ایچین یازمشدر .

شاید بوشاعر ملیتی وقتیلہ ادرک ایدوب استانبول
تورکچہ سیلہ یازسایدی بلکہ بوتون تورککلکک لسانندہ یگی
بر عالم وجودہ گتیرر ، بر برینہ آزیچق اوزاق و یابانچی
قالان محلی و موقعی لہجہلریمز اوستندہ استانبول تورکچہ سندن
بو یوک و ییقیلماز برہیکل قوراردی . اووقت حاکم و عمومی
بر ادبیاتی اولان تورکک داها چابوق یوکسہلیر ، ترقی
ایدہر . برلہ شیر و قوتلہ نیردی . . .

بو یوک و مقدس ایشی آرتیق یگیلرک ، بوگونکی
گنجلرک اُلہ قالدی . اونلر بر از « لسانیات » علمیلہ
اشتغال ایدہر و حقیقی لسان آنجاق قونوشولان دیل
اولدیغنی آگلا یاراق اندرون ادبیاتنک لسانچہ برر
شا کردی اولمازلرسہ اویاتمق ایستہن تورککلکک ٹولز
ییمغیرلری اولورلر .

چونکہ خلق دیدیگمیز ملت اویورکن بیلہ کندن
اولمایان ، کندی اویوشمش روخنہ موافق گلہ یہن

شیلر قیول ایتمز . آثار . اوندن یوزینی چویرر .
ایشتہ عصرلرچہ دوام ایدن اندرون ادبیاتی . . . خلق
هانگی ترکیبی تورکچہ یہ صوقشدر ؟ هانگی عربچہ ، عجمچہ
کله یی کندی سلیقہ سہنہ ، کندی شیوہ سہنہ ، کندی تجوید سہنہ
اویدورمادن سویلہ مشدر ؟ بوتون حیات و حقیقت بو خلقلک
روخنہ ددر .

قانونلر ، حکومتلر ، عادتلر ، آیینلرہپ اونک عمومی
روحندن دوغمش و صنعی اولارق یاییلمق ایستہ نیلہنلری
ہمان دوریلشدر . خلق اندرون ادبیاتی و اندرون لسانی
قبول ایتمہ مشدر . حالا کتاب اوقوماسنہ سبب دہ لسانی
کندی سندن عد ایتمدیکیدر . یوقسہ خلق اصلا نانکور
دہ گیدر . حتی عالیجنابدر ، عالیدر ، مقدسدر . ایشتہ
شمال تورکلرندن خلقة یابانچی قالمایان شاعر عبداللہ
توقایف . . . گنجکن ، بو یوک و مکمل بر اثر وجودہ
گتیرمہ دن گچن سہ ٹولدی . لاکین شمال قاردہ شلریمز
اونی اونوتمادی . بوسنہ دہ ٹولدیگی گون ملی بر بایرام
گیی آیینلر یایدیلر .

بو گنج و طالعی شاعرک اسمی اُلک سیلنمز
بر تاریخ اولان ملتک قلبنہ یازیلشیدی . اونک شعرلری
مکتبلردہ گنجلرک اُلدہ ، عالہلردہ تازہ قیزلرک نارین
دیزلرندہ حالا اوقونویور . دیری دورویور . بزم اُسکی
ویکی اندرون ادبیاتچیلریمز ، حتی عربچہ و عجمچہ
بیئلردن کیم اوقویور ؟

ای گنجلر ! بز اونلر گئی چوراق قالمایام . کندی
دوشوندوکلریمز خلقلک ، یعنی ملتک لسانیلہ یازام
و استانبول تورکچہ سی بوتون تورککلکک ادبی لسانی یایام .
او وقت بز اونلر گئی صاغکن اونو توملایاجمز . ٹولدوکن
صوگر اُبی روحز قبرمنک اوزرندہ طورونلریمزک
احتراملہ گزیندیکنی گورہ جک و تورککک یاشادقچہ نامزک
حمیت و شفقتلہ آیلدیغنی ایشیدہ جک . . .

قاضی کوی عمر سیف الدین

اوتوکن اولکھسی

« کول تکین کتایہ سندن :

« ای تورک ملکی ! اکر اورایہ کیدرسہک ٹولہ جکسین . اوتوکن
طوبراغندہ اوطوروب کرواقلر ، قافلہلر کوندہ ریسک . اوتوکن اورمانندہ قانلیر
ایسہک اورادہ نہ زنگینلک و احتشام ونہدہ تورلو تورلو کدرلر و آلدر یوقندہ .
ایدی بر حکومتی بورادہ محافظہ ایدہ جکدین تورک تاریخی . عجیب خاصم

تورک گنجلری یالواردیلر خاقانہ :

« بورو چالدر ، روحلریز اویانہ . . .

« جنک ایدہم ، یاییلم جہانہ ؛

« یاییلمقدر تورک صونک طوراسی !

« بویلہ دییور اوغوز خانک یاساسی !

خاقان دیدی : « آنا یورددن بیقیلماز ،

« بوش قونولوب آوہ دوشمان طیقیلماز

« یابانچیلر چیقاریلیر ، جیقیلماز ؛

« طویلا نیگیز : وطنکیز بوراسی !

« بویلہ دییور اوغوز خانک یاساسی !

« اوگچہ یاددن تمیزلنسین یوردیمز .

« یوراسندہ یالکیز قاسین قوردیمز ؛

« برگون گلیر ، ینہ آزار اوردومز

« آنالردن قالہ بویوک میرانی .

« بویلہ دییور اوغوز خانک یاساسی !

« شیمدی طیشی دہ گیل . ایچین آمالی .

« هر برینہ دمیر کوکلر صالمالی .

« تورک اوتوکن اوواسندہ قاللی !

« بوگون اوگا یتر . ب (گوک یایلا) سی ؛

« بویلہ دییور اوغوز خانک یاساسی !

« اُکین اُکین ، یردن آلتین طوبلا سین .

« صنعت یاپسین ، اسرارینی آگلا سین .

« تاجر اولوب غربہ کروان بولاسین !

« یوردشئلہ تیک اولسون یگی سوداسی ؛

« بویلہ دییور اوغوز خانک یاساسی !

خاقان صوصدی . تورک گنجلگی یورددی ؛

آوقہ سندن تزکاھلری سورودی ؛

هر طرفی ایش اوردوسی یورددی !

بو یمش مکر تورکک قیزیل آلماسی !

بویلہ دیمش اوغوز خانک یاساسی !

کولک آلب